

Zemkopības ministrija

Latvijas lauku teritorijas attīstība

Kandava, 16.06.2017.

Zemkopības ministrija

Latvijas lauku telpa – kopējā valstiskā atbildība

Zemkopības ministrija

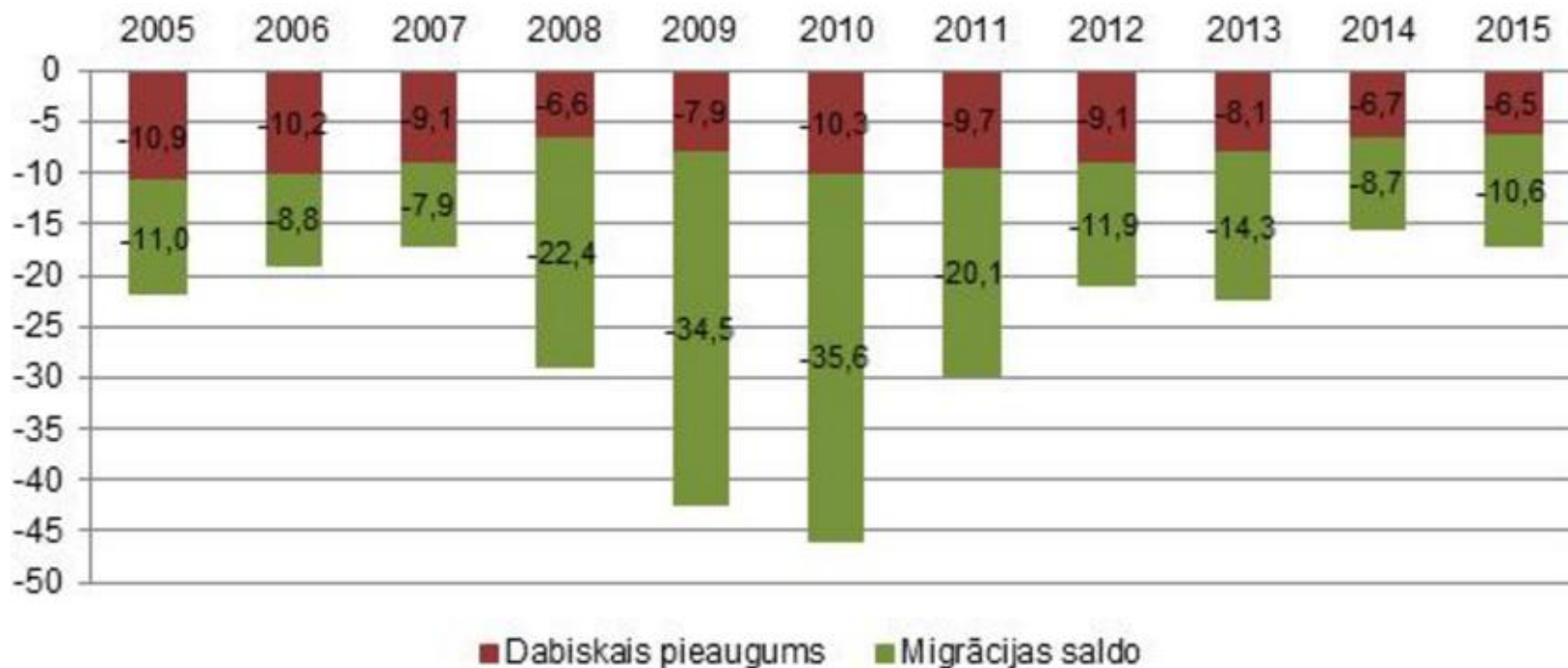
Galvenie ZM darbības virzieni

- **Nozaru uzņēmējdarbības attīstības veicināšana** ar mērķi veicināt ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstību, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus.
- **Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem** ar mērķi veicināt lauku iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, lai radītu plašākas iespējas ienākumu gūšanai un nodarbinātībai laukos.
- **Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana** ar mērķi nodrošināt dabas resursu racionālu izmantošanu un apsaimniekošanas ilgtspējību.

Iedzīvotāju skaits un blīvums Latvijas reģionos

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Latvijā 2005.–2015. gadā, tūkst. cilvēku

2015. gadā tikai 18 no 110 valsts novadiem iedzīvotāju skaits pieaudzis, un tie visi ir Pierīgas reģiona novadi **Vislielākais iedzīvotāju blīvums**, neskatot lielās pilsētas, **ir Rīgas reģiona novados** (Stopiņu, Salaspils Mārupes un Saulkrastu) un **Vidzemes reģiona Cēsu novadā**, kur dzīvo vairāk kā 100 iedzīvotāji uz 1 km²)

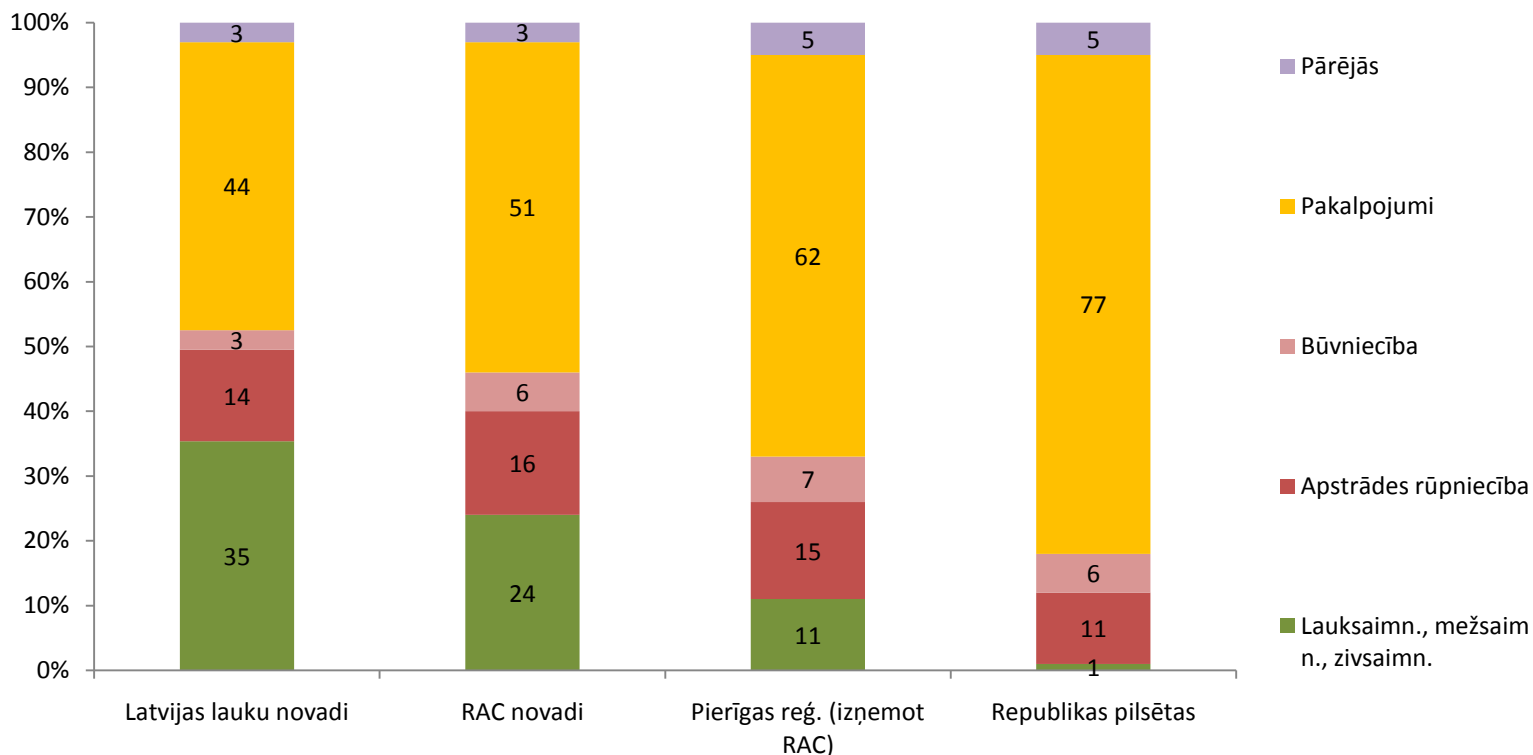
Iedzīvotāju skaita lielākais samazinājums 2016. gadā (salīdzinot ar 2015. g.) bija **Latgales reģionā** - par 6,1 tūkst. iedzīvotājiem (-1,97%)

Iedzīvotāju skaits Kurzemē samazinājās par 3,9 tūkst. (-1,41%), Vidzemē par 3,4 tūkst. (-1,58%), Zemgalē par 3,4 tūkst. (-1,29%)

Zemkopības ministrija

Nodarbinātības struktūra pa nozarēm Latvijas lauku u.c novadu grupās

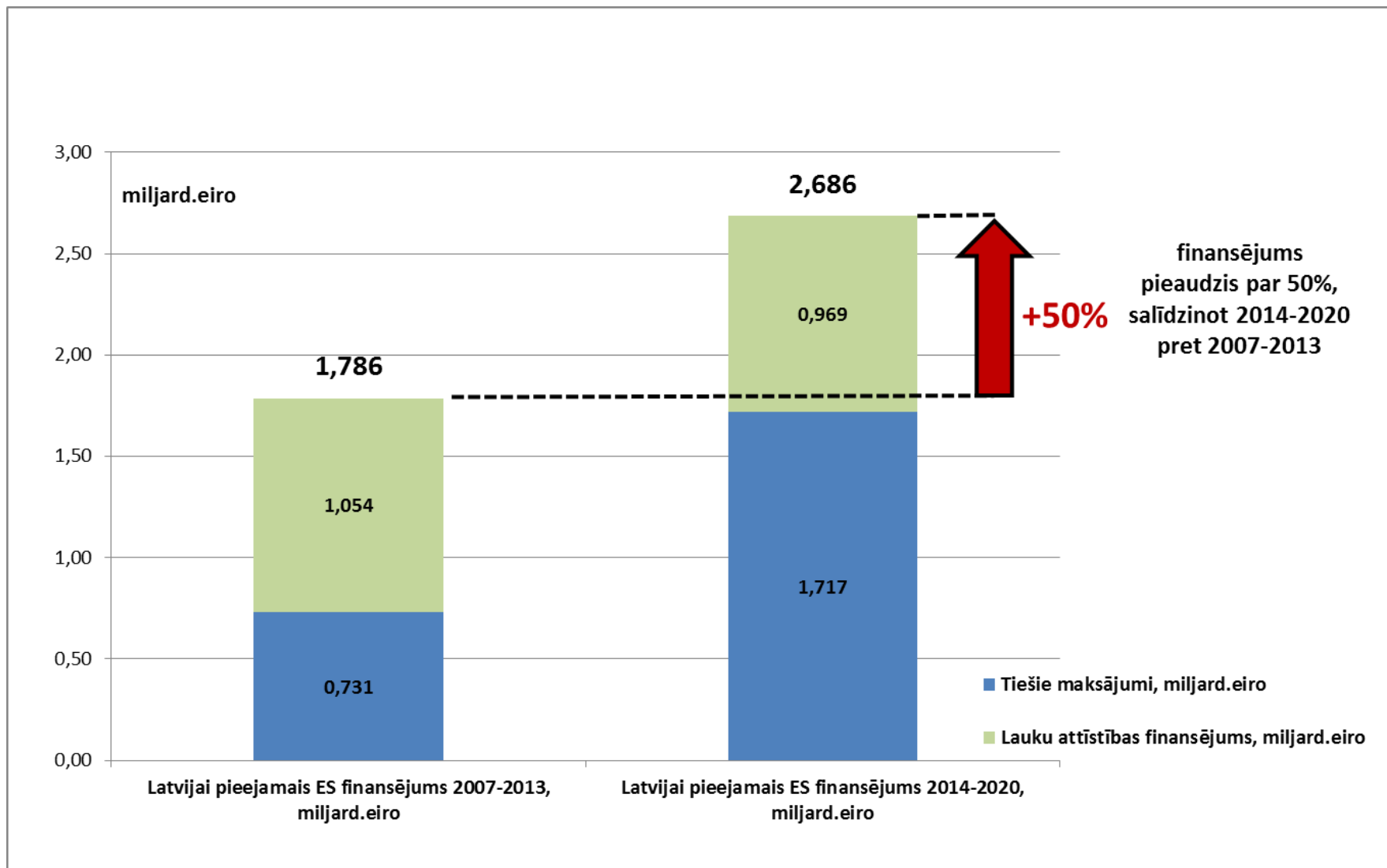
Latvijas lauku novados visnozīmīgākā vieta nodarbinātības nodrošināšanā ir lauksaimniecībai, mežsaimniecībai, zivsaimniecībai, kā arī apstrādes rūpniecībai, kas kopīgi nodrošina 49% no darba vietu skaita.

Tādēļ nepieciešams atbalstīt ģimeņu saimniecības, kuras ir pamats lauku apdzīvotībai, kultūrvides un tradīciju saglabāšanai

Zemkopības ministrija

Latvijai pieejamā ES KLP finansējuma salīdzinājums 2014-2020 pret 2007-2013, miljrd.eiro

Zemkopības ministrija

Galvenie uzstādījumi 2020.gadam un Zemkopības ministrijas pasākumi to sasniegšanai

Ienākumu pieaugums no ražošanas (investīciju pasākumi lauksaimniecībā, saražotās produkcijas pārstrādes atbalsts, kooperācijas un ražotāju grupu atbalsts un veicināšana, tirgus veicināšanas pasākumi, eksporta atbalsts, apdrošināšanas un ražošanas risku novēršanas pasākumi, nodokļu politika, kredītresursu pieejamība)

Efektīva lauksaimnieciskā ražošana, palielinot tirgus produkcijas īpatsvaru (atbalsts zināšanu pārnesei un konsultācijām, atbalsts meliorācijas sistēmu uzturēšanai, lauku ceļu sakārtošanai)

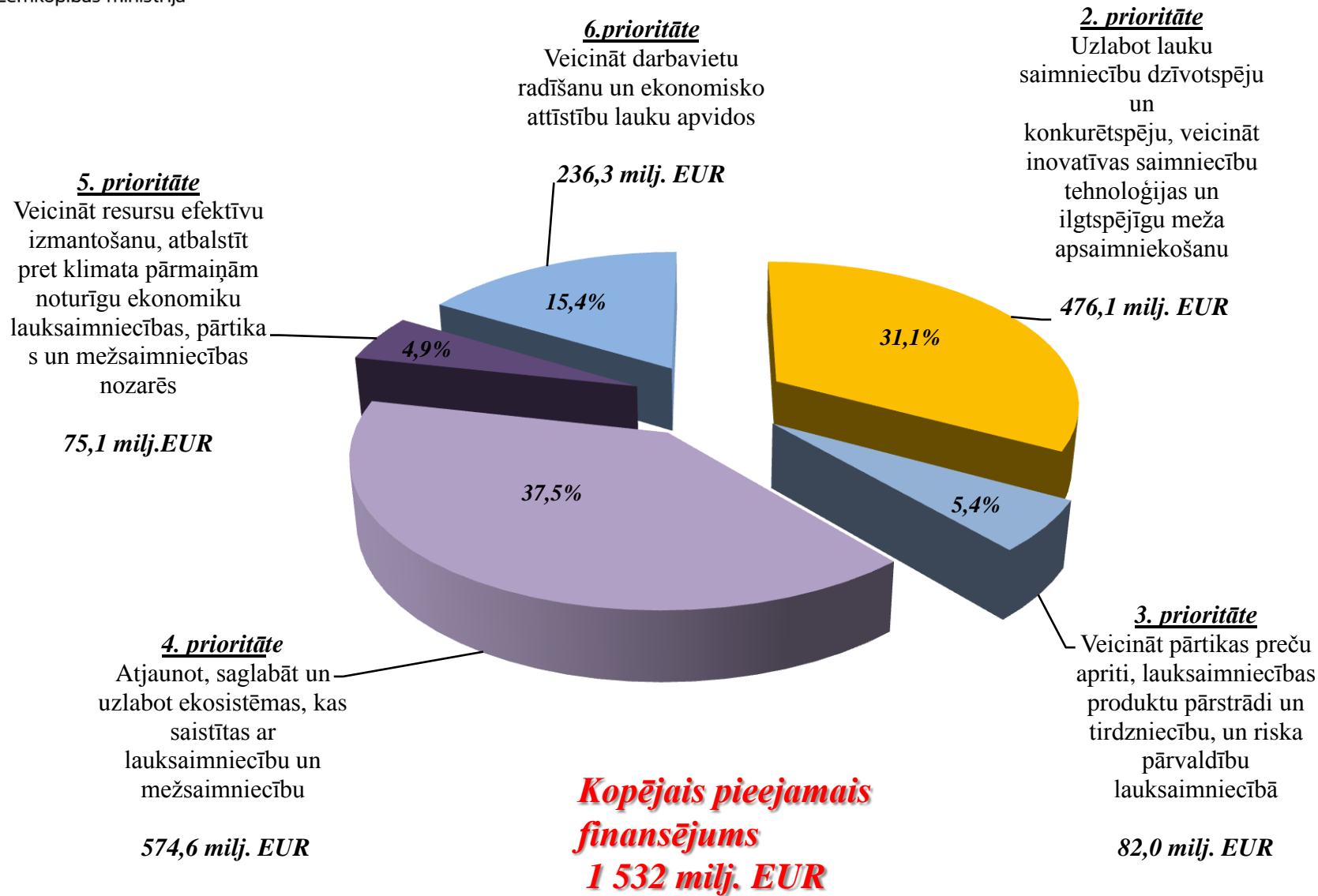
Katrs zemes ha rada pievienoto vērtību, tiek saglabāti 2 milj. LIZ lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai (lauksaimniecības un meža zemju hidroloģiskā režīma optimizēšana, atbalsts augsnes analīžu veikšanai, lauksaimniecības zemes iegādes kreditēšana, Zemes fonds, lauksaimniecībai nepiemērotu zemju apmežošana)

Cilvēks laukos spēj nopelnīt un nodrošināt savu ģimeni (atbalsts uzņēmējdarbības dažādošanai laukos radot darba vietas ārpus lauksaimniecības, LEADER pieeja, mājražotāju, lauku tūrisma u.c. atbalsts)

Zemkopības ministrija

LAP 2014.- 2020. finansējuma sadalījums pa ES definētajām prioritātēm

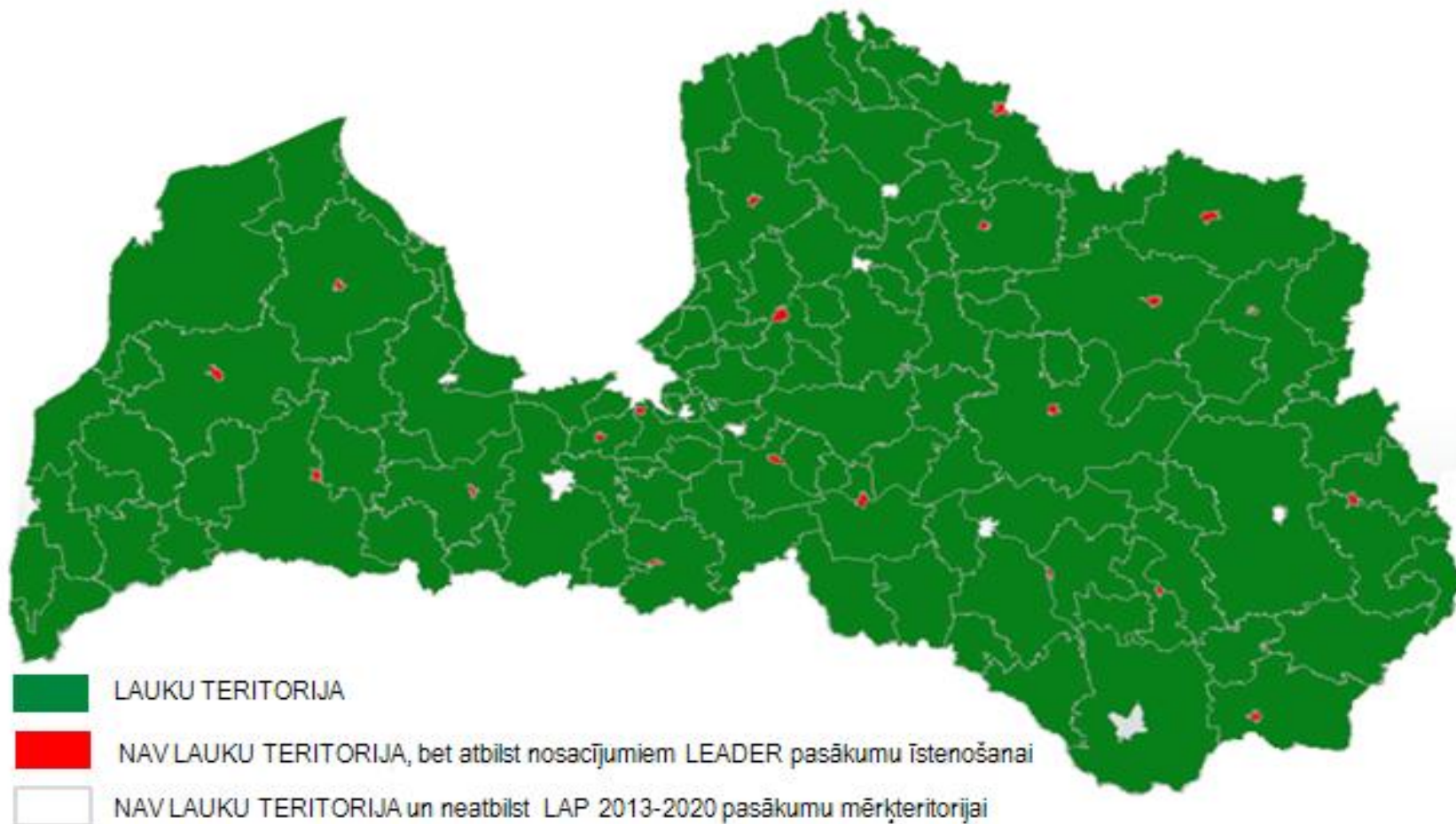

Zemkopības ministrija

Lauku teritorija Latvijas Lauku attīstības programmā

LAP ieguldījums līdzsvarotai teritoriālai attīstībai lauku apvidos

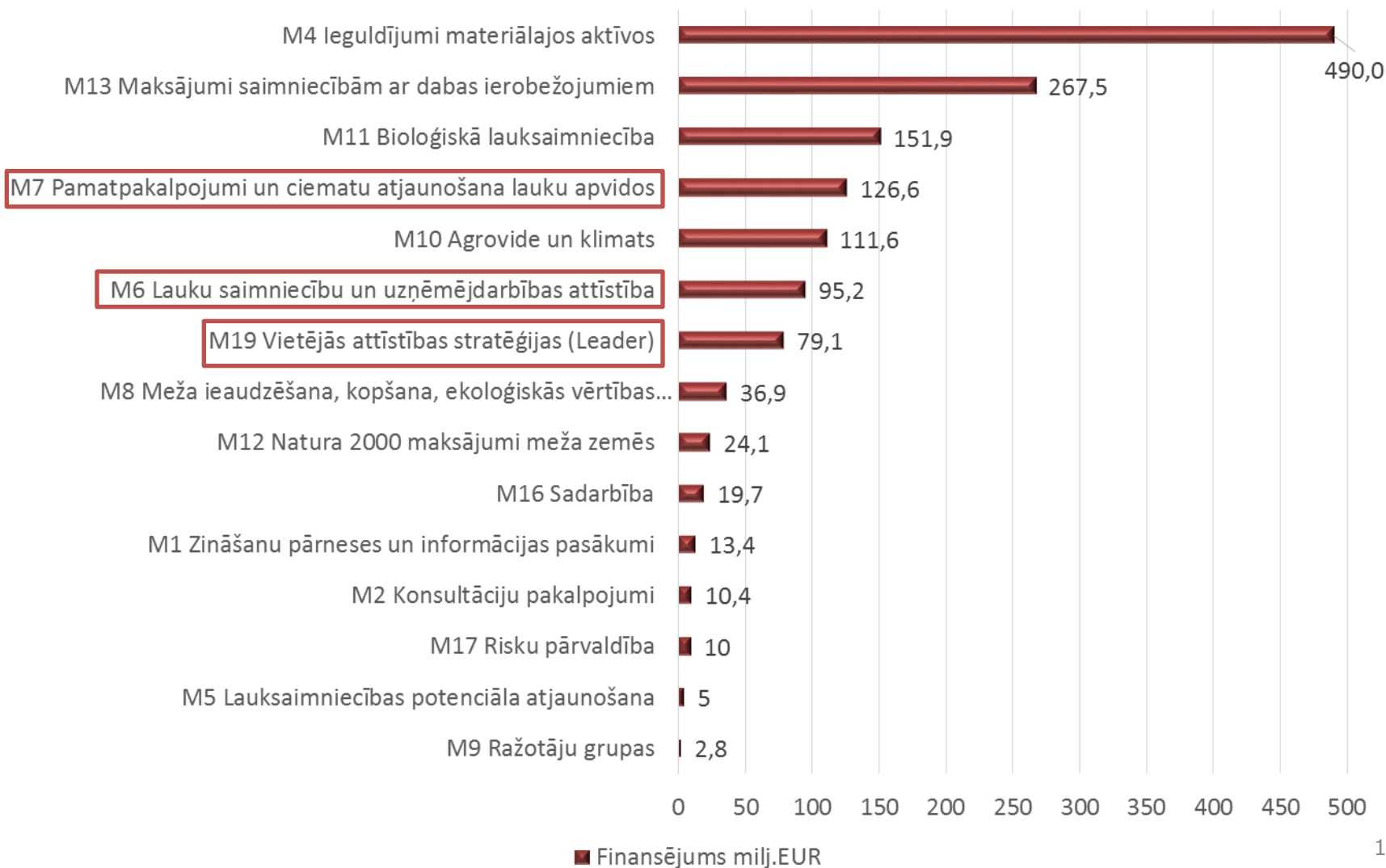
Zemkopības ministrija

- **Lauku teritoriju apdzīvotības saglabāšana, dzīves līmeņa paaugstināšana**, nodrošinot nodarbinātību un pakalpojumu pieejamību – atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai laukos
- **Pievadceļu kvalitātes un infrastruktūras pieejamības uzlabošana** lauku teritorijā
- **Lauku iedzīvotāju sociālās aktivitātes paaugstināšana**, t.sk. izglītības, kultūras, sporta un atpūtas jomās, izmantojot LEADER pieeju

Zemkopības ministrija

LAP 2014-2020 finansējuma sadalījums pasākumiem

Zemkopības ministrija

LEADER (79 milj.EUR)

LEADER apakšpasākums *Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītu vietējās attīstības stratēģiju*

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas

Mikro un mazā uzņēmējdarbība laukos

(apgrozījums līdz 70 000EUR/gadā)

Produktu un pakalpojumu
realizēšana tirgū

(produktu zīmolu izstrāde)

Īsās piegādes ķēdes, tirdzniecības
vietas izveide/labiekārtošana

Sadarbība un kooperācija starp
vietējiem ražotājiem stiprināšana

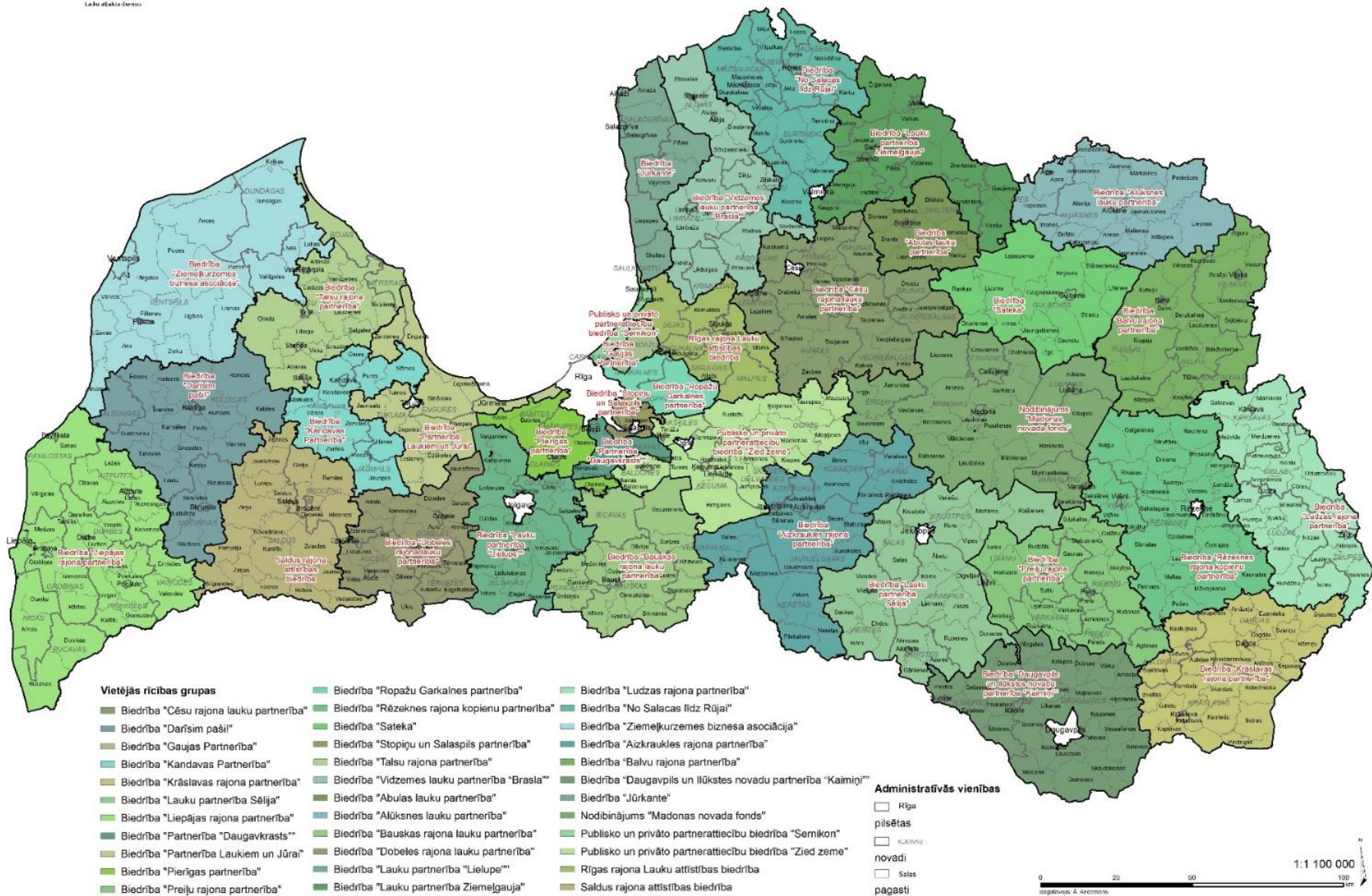
Apmācības uzņēmējiem,
Attālinātās nodarbinātības centru
izveide

Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas

Dabas un kultūras objektu
sakārtošana

Teritorijas sakārtošana
pakalpojumu sasniedzamībai

Sabiedrisko aktivitāšu
dažādošana

- **35 vietējās rīcības grupas (VRG)**
- **visa Latvijas teritorija (izņemot pilsētas, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 15 000)**

Zemkopības ministrija

Reģionalizācijas princips

LAP nodrošina līdzsvarotu reģionu attīstību - reģionalizācijas princips

(finansējums pasākumiem piešķirts, sadalot starp LAD Reģionālajām lauksaimniecības pārvaldēm)

Tiek ņemti vērā objektīvi un nediskriminējoši un pasākuma mērķiem atbilstošus kritērijus

Finansējuma sadalē izmantoti tādi rādītāji:

- deklarētās VPM platības
- mazo saimniecību, mikrouzņēmumu un mazo uzņēmumu īpatsvars reģionā
- teritorijas attīstības indekss reģionā.

Zemkopības ministrija

Atziņas par LAP 2014-2020 tendencēm

- 2014-2020 plānošanas perioda lielākā veiksmē ir **reģionalizācijas princips**. Visi LAP 2014-2020 pasākumi ir reģionalizēti, līdz ar to **atbalsts ir līdzsvaroti pieejams visiem reģioniem**;
- **Lielākais pieteikumu skaits šajā plānošanas periodā ir Latgalē**, iepriekšējā periodā tas bija Vidzemē.
- **Lielākās summas gan ir Zemgalē**, jo tur ir lielākie uzņēmumi, kas īsteno apjomīgākas investīcijas;
- **Vidzeme izceļas ar aktivitāti, piesakoties atbalstam nelauksaimnieciskajai darbībai un mežsaimniecībai**. Tas arī tā ir bijis vēsturiski;
- **Liela interese par investīciju veida pasākumu «leguldījumi materiālajos aktīvos»**, kur visos reģionos pieejamais finansējums strauji sarūk.

Zemkopības ministrija

Atbalsts ieguldījumiem infrastruktūras attīstībā

**LAP 2014-2020 pasākuma «Ieguldījumi materiālajos aktīvos»
apakšpasākums «Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un
mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā» (85,86 milj EUR)**

Finansējums:

- ✓ 36 696 500 EUR - valsts nozīmes meliorācijas sistēmu atjaunošanai, pārbūvei;
- ✓ 49 089 785 EUR – lauksaimniecības un meža zemes meliorācijas sistēmu atjaunošanai un pārbūvei (izņemot valsts nozīmes meliorācijas sistēmas).

SAM “Samazināt plūdu riskus lauku teritorijās” (43,4 milj EUR)

valstij piederošu hidrotehnisko būvju atjaunošanai un pārbūvei, kā arī valsts nozīmes ūdensnoteku atjaunošanas projektu īstenošanai.

Zemkopības ministrija

Zeme kā galvenais lauksaimniecības resurss

Grozījumi likumā «Par zemes privatizāciju lauku apvidos»

Lauksaimniecības zemi var iegūt īpašumā fiziskās un juridiskās personas, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

- ✓ rakstveidā apliecina **zemes turpmāku izmantošanu** lauksaimnieciskajā darbībā;
- ✓ nodokļu parādu kopsumma nepārsniedz 150 *euro*;
- ✓ Fiziskās personas ir saņēmušas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību un dokumentu par **valsts valodas zināšanām** vismaz atbilstoši B līmeņa 2. pakāpei. Šis nosacījums neattiecas uz fizisko personu, kura ir LR pilsonis;
- ✓ Juridiskās personas ir personas kurām ir tiesības pārstāvēt sabiedrību, jā tās ir citu ES dalībvalstu pilsoņi, ir saņēmušas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību un dokumentu par **valsts valodas zināšanām** (B 2 līmenī).

Pašvaldības komisijas tiesības:

- ✓ Pašvaldības komisija, ja nepieciešams, var uzaicināt zemes pircējus **valsts valodā prezentēt zemes turpmāku izmantošanu** lauksaimnieciskajā darbībā;
- ✓ Ja zemi pērk juridiskās personas, zemes izmantošanu prezentē pašvaldībā kapitāldaļu īpašnieks vai īpašnieki – fiziskās personas, kuras kopā pārstāv vairāk par pusi balsstiesīgā kapitāla sabiedrībā.

Zemkopības ministrija

LAP 2014-2020 atbalsta pasākumu ietvaros plānotās projekta iesniegumu pieņemšanas kārtas 2017.gadā

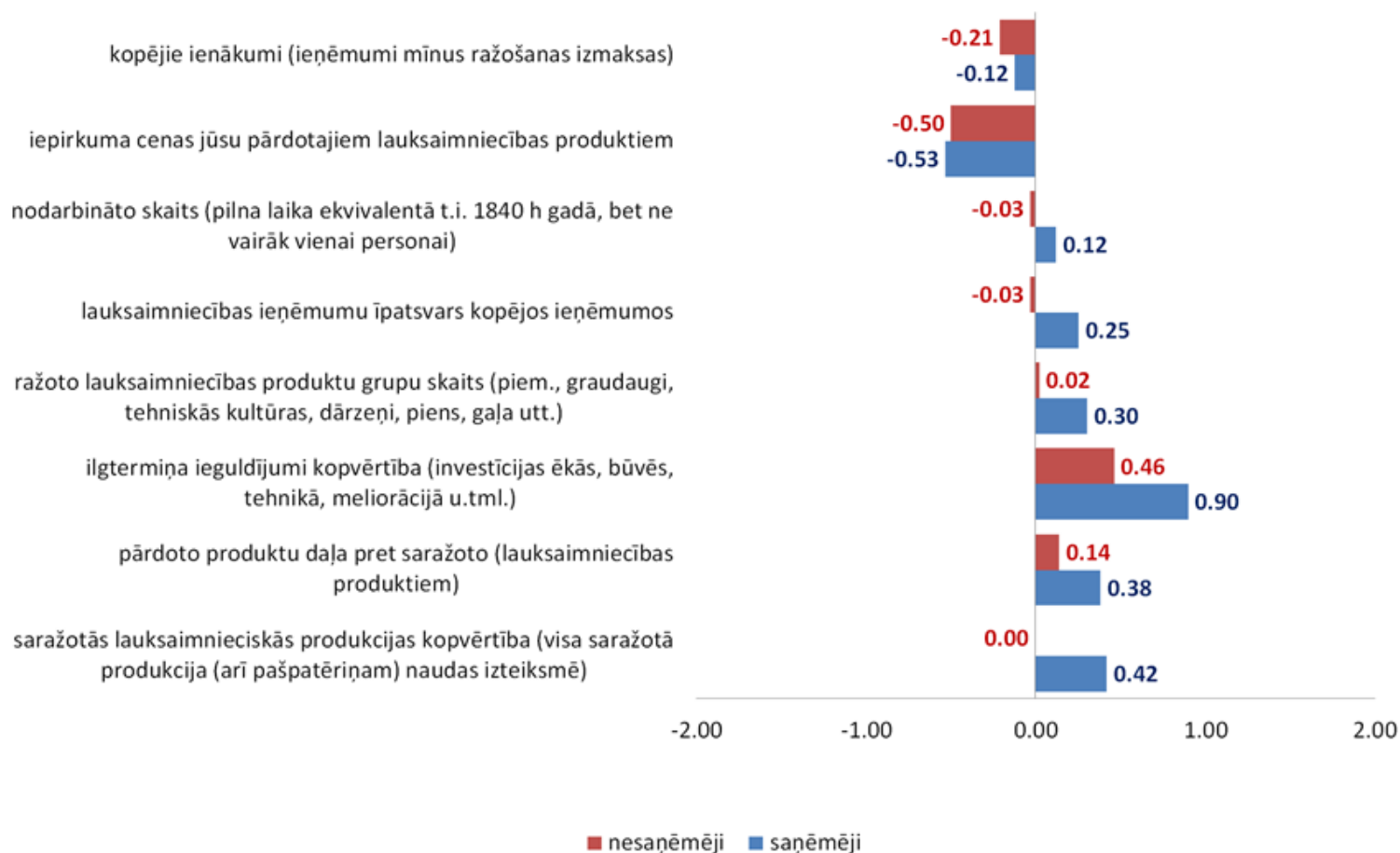
Pasākums	Izsludināšana	Pieņemšana
M01 Zināšanu pārnese un informācijas pasākumi		
M 1.1. Profesionālās izglītības un prasmju apguves pasākumi	Septembris (iepirkuma izsludināšana)	
M 1.2. Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem	Jūnijs (iepirkuma 2. kārtas izsludināšana)	
M 1.3. Atbalsts saimniecību un mežu apmeklējumiem	Oktobris (iepirkuma izsludināšana)	
M02 Konsultāciju pakalpojumi, saimniecību pārvaldības un lauku saimniecību atbalsta pakalpojumi	Nav plānots	
M04 Ieguldījumi materiālajos aktīvos	Oktobris	Novembris
M04 Ieguldījumi materiālajos aktīvos apakšpasākums M 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē"	Maijs	26. jūnijs - 27. jūlijs
M05 Dabas katastrofās un katastrofālos notikumos cietušā lauksaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana un piemērotu profilaktisko pasākumu ieviešana	8. maijs – 5. jūnijs	
M 6.1 Atbalsts jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	Nav plānots	
M 6.3 Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības	Maijs	1. jūnijs- 30. jūnijs
M 6.4 Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā	Jūlijs	1. augusts – 31. augusts
M07 Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos	Līdz 2019.gada 1.decembrim	
M08 Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā	Decembris	2018. gada janvāris
M09 Ražotāju grupu un organizāciju izveide	Jūnijs	1. jūlijs- 31. jūlijs
M10-13 (ha maksājumi)	Maijs	Jūnijs
M16 Sadarbība		
M16.1.	Jūnijs	1. jūlijs - 31. jūlijs
M16.2	Jūnijs	1. jūlijs - 31. jūlijs
M17 Ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanas prēmija	Līdz 2019.gada 1.decembrim	
M19 LEADER SVVA stratēģijas projekti	VRG sludina	
M 19.3 Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība	Maijs	1. kārtā: 26. jūnijs-27. jūlijs; 2. kārtā: 2. oktobris-1. novembris

Zemkopības ministrija

1.AREI apkopotie aptaujas rezultāti par LAP2014-2020 ieviešanu 2017 g. novērtēšanas ziņojumam

Saņēmēju un nesaņēmēju ekonomiskie rezultāti

Zemkopības ministrija

2. AREI apkopotie aptaujas rezultāti par LAP2014-2020 ieviešanu 2017 g. novērtēšanas ziņojumam

Saņēmēju un nesaņēmēju dzīves vietas novērtējums

pieaugusi informētība par iespējām piedalīties Valsts lauku tīkla (VLT) organizētajos semināros, apmācībās, citos pasākumos

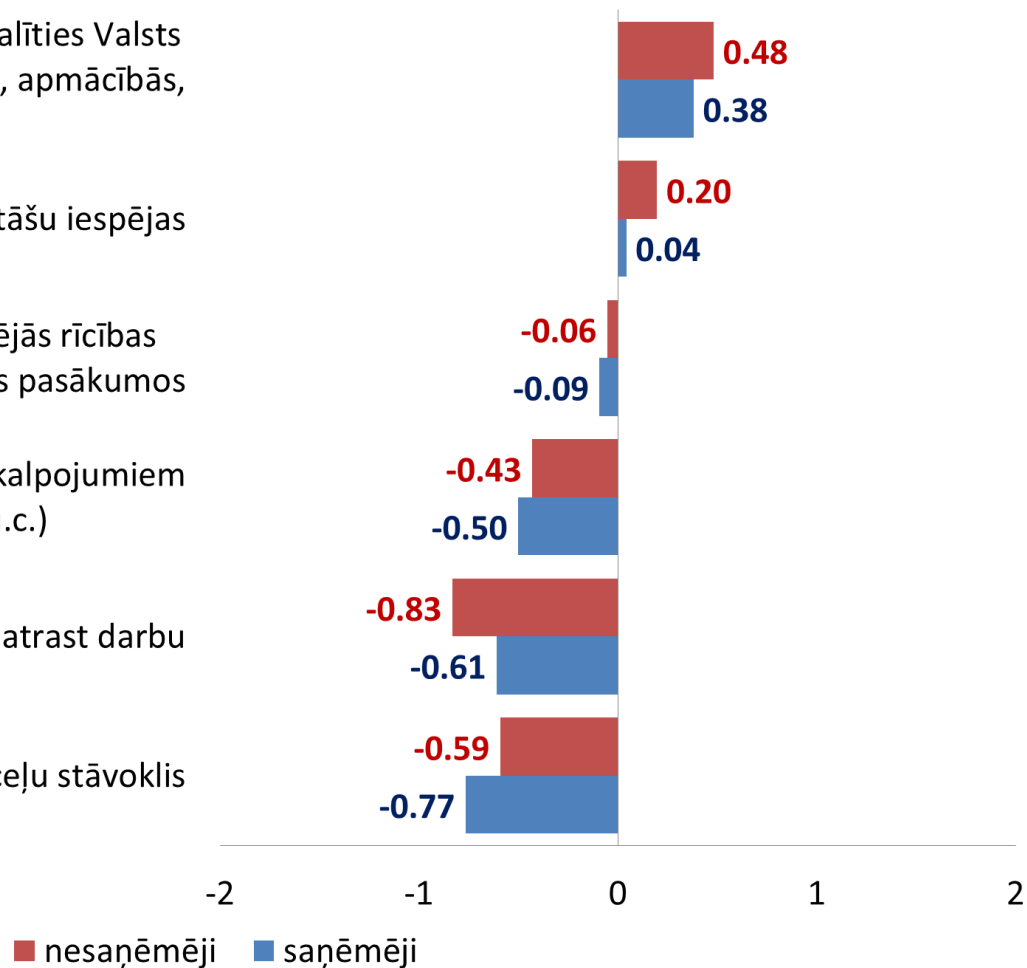
palielinājušās sporta un kultūras aktivitāšu iespējas

palielinājušās iespējas piedalīties Vietējās rīcības grupas (VRG) vai biedrības izsludinātajos pasākumos

palielinājusies pieejamība dažādiem pakalpojumiem (piem., sadzīves pakalpojumi u.c.)

palielinājušās iespējas atrast darbu

uzlabojies ceļu stāvoklis

Sarunas par KLP nākotni

KLP MĒRĶI (Romas Līgums)

Celt lauksaimniecības
ražīgumu

Panākt pietiekami augstu
dzīves līmeni lauku
iedzīvotājiem;

Stabilizēt tirgus

Nodrošināt piedāvāto
produktu pieejamību tirgū

Panākt, ka patērētāji
piedāvātos produktus saņem
par **samērīgām cenām**

KLP MĒRĶI 2014 – 2020.gadam

Dzīvotspējīga **pārtikas**
ražošana

Apkārtējās **vides**
saglabāšana un dabas resursu
ilgtspējīga apsaimniekošana

Teritoriālais līdzsvars

LV prioritātes 2021-2027

Vienlīdzīgu konkurences
apstākļu nodrošināšana

KLP vienkāršošana

Ražotāja pozīcijas
stiprināšana pārtikas ķēdē

Valsts specifika (
lielums, ģeogrāfiskais
novietojums)

Nemt vērā maza mēroga
ekonomikas

Lauksaimniecības risku
mazināšana (cenu
svārstības, klimats, slimības..)

Saskanīgums arī ar citām
nozaru

Zemkopības ministrija

Sarunas par KLP nākotni un II.pilāru

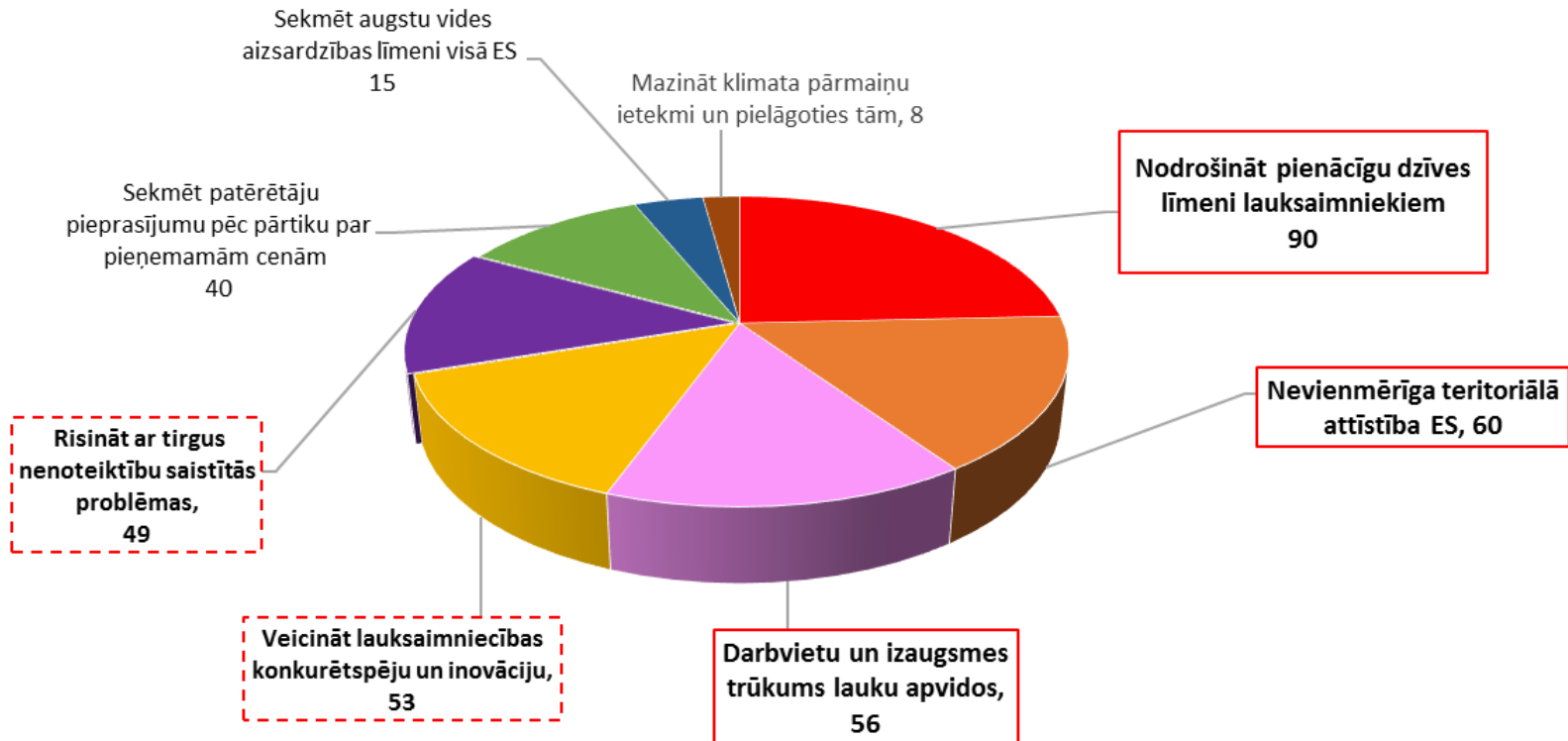
Lauku attīstība

- ✓ Saglabāt atsevišķu II pilāru.
- ✓ Jāievēro caurspīdīgums finanšu aplokšņu aprēķinā, jāturpina vienkāršošana.
- ✓ Jānodrošina atbalsts pasākumiem:
  - uzņēmumu konkurētspējas stiprināšanai
  - ekosistēmu apsaimniekošanai
  - resursu efektīvu izmantošanu un klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku
  - lauksaimniecības, lauksaimniecības produktu pārstrādes un mežsaimniecības nozarēs
  - lauku apvidu attīstībai
- ✓ Jāstiprina riska novēršanas un pārvaldības atbalsta instrumenti (ienākumu stabilizācijas rīki)
- ✓ Jāveicina bioekonomikas attīstība
- ✓ Jāsaglabā atbalsts teritorijām ar dabas un citiem specifiskiem ierobežojumiem
- ✓ **Jāveicina sabiedrības virzītas vietējās attīstību kā multifondu pieeju.**

Zemkopības ministrija

1. Kādi ir ES lauksaimniecības un lauku apvidu lielākie izaicinājumi?

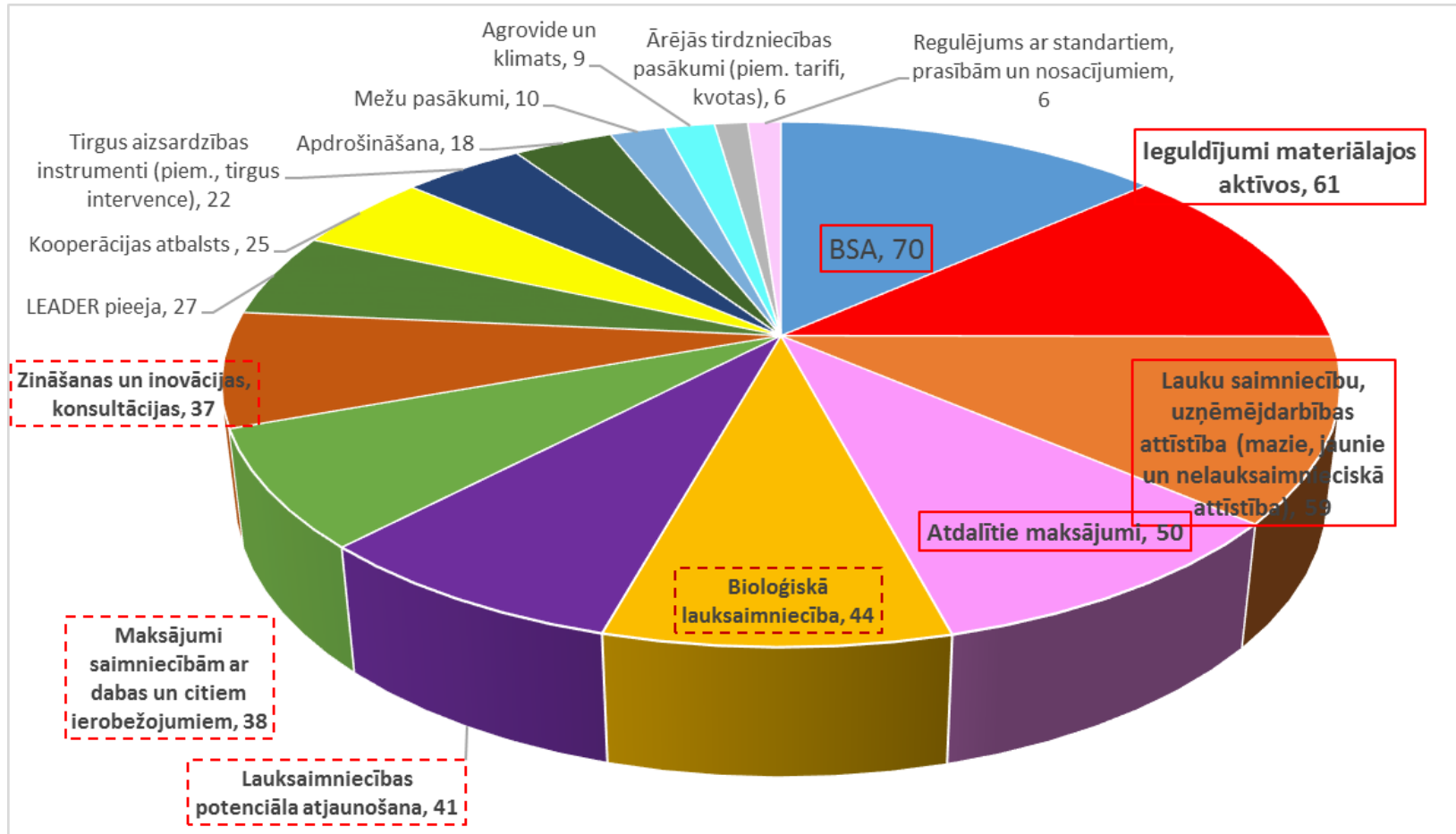

LIMBAŽI, PREIĻI, DAUGAVPILS, SALDUS, GROBIŅAS

Zemkopības ministrija

2. Kuri no patlaban spēkā esošajiem KLP politikas instrumentiem ir vispiemērotākie, lai risinātu iepriekš uzskaitītos izaicinājumus?

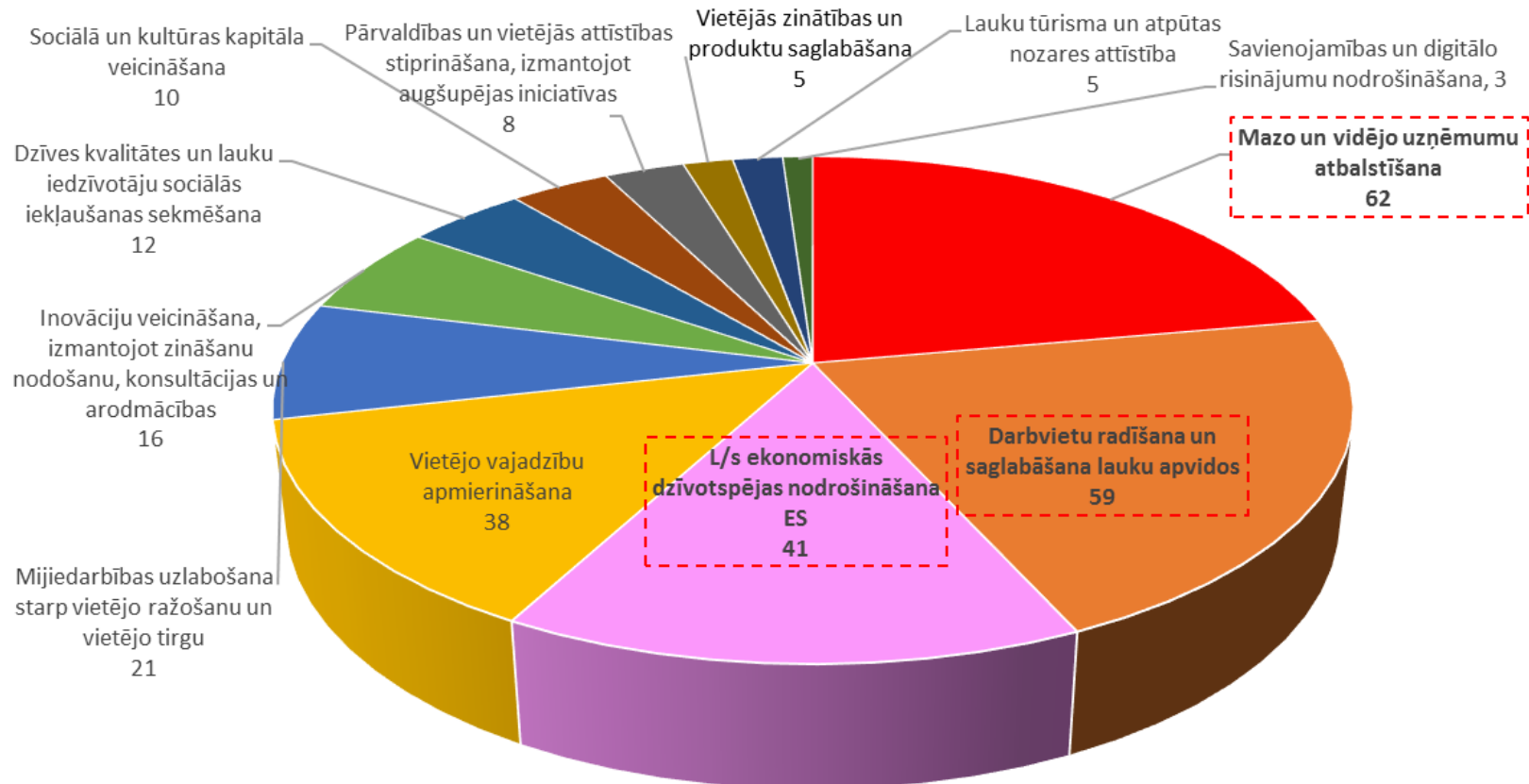

Zemkopības ministrija

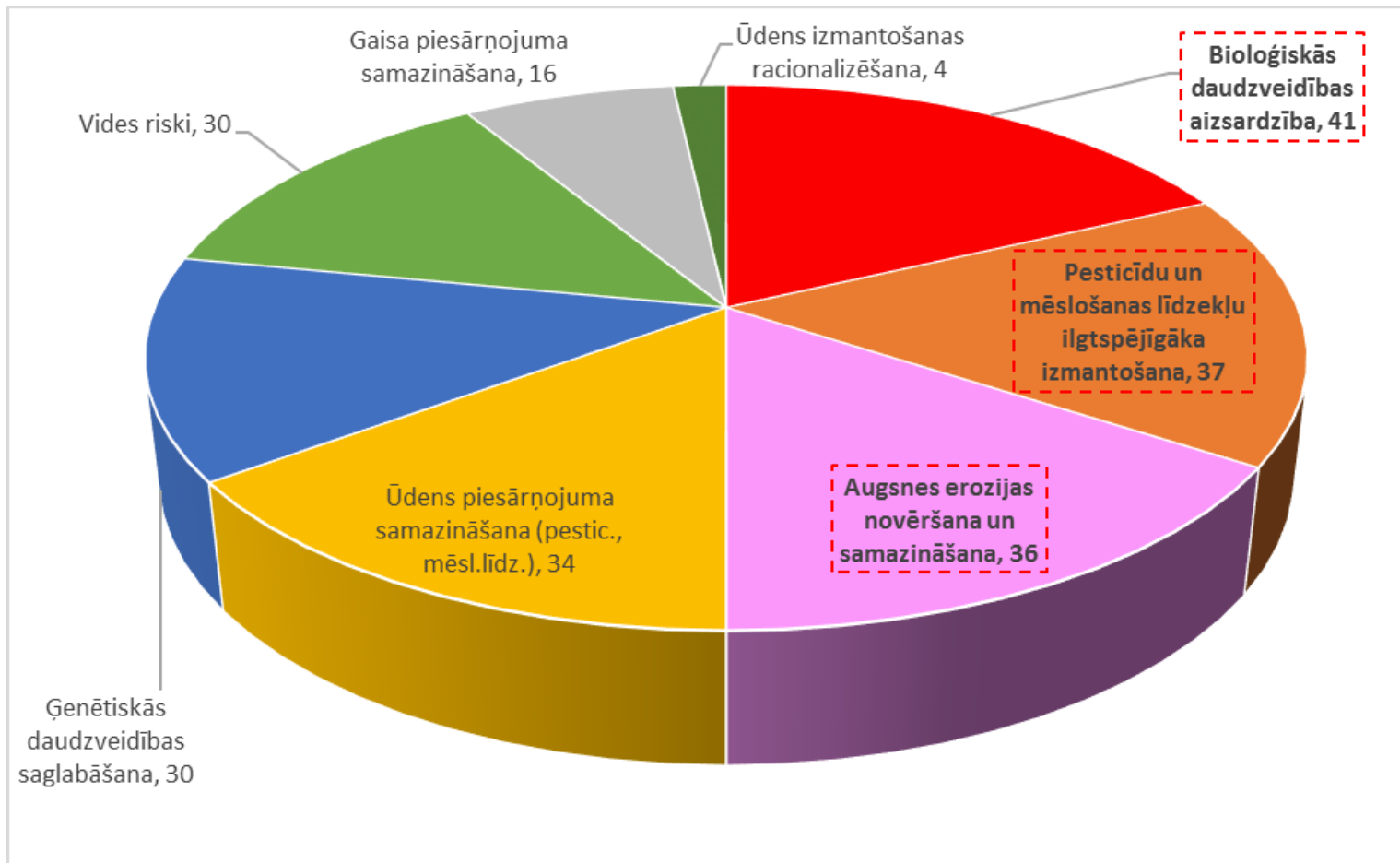
3. Kādās jomās KLP būtu jāuzlabo ieguldījums lauku apvidos?

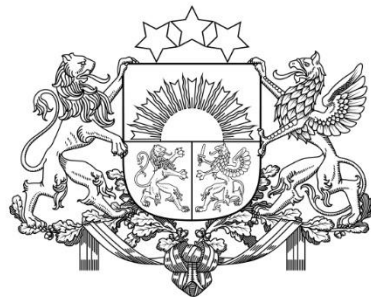

Zemkopības ministrija

4. Kādi ir svarīgākie izaicinājumi vides jomā, kas jārisina lauksaimniecībā?

Zemkopības ministrija

Paldies par Jūsu uzmanību!

Zemkopības ministrija
Valsts sekretāra vietniece
Pārsla Rigonda Krieviņa